

LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINIO VERSLO PLĖTROS ĮSTATYMO (toliau - Projektas Nr.1) IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS IR SAVIVALDYBIŲ TURTO VALDYMO, NAUDOJIMO IR DISPONAVIMO JUO ĮSTATYMO NR. VIII-729 14 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO DERINIMO PAŽYMA

Eil. Nr.	Institucijos pavadinimas, rašto data ir numeris	Pastabos ir pasiūlymai	Pastabų ir pasiūlymų įvertinimas
1.	Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018-12-11 išvada Nr. NV-3349	<p>Išlieka aktuali Teisės grupės išvadoje teikta pastaba dėl Projekto Nr.1 ir Lietuvos Respublikos socialinių įmonių įstatymo nuostatų suderinamumo bei abiejų teisės aktų taikymo santykio ir taikymo apimties, į kurią nebuvo atsižvelgta. Projekto Nr.1 lydinčioje medžiagoje nepagrindžiama, kodėl tik socialinio verslo subjekto kriterijus atitinkančios socialinės įmonės galėtų tapti socialinio verslo subjektais, kai vadovaujantis Socialinių įmonių įstatymu, socialinių įmonių tikslas bei jų veikla atitinka socialinio verslo sampratą ir jų veiklos pobūdis būtų identiškas socialinio poveikio sričiai, nurodytai Projekto Nr.1 3 straipsnio 1 dalyje. Projekte Nr.1 nenustačius aiškiai reguliavimo apimties ar konkrečiai nenurodant socialinėms įmonėms taikomų išimčių, socialinės įmonės statusą turintis subjektas turės gauti ir socialinio verslo subjekto statusą, todėl turėtų būti įvertintas tokio reguliavimo pagrįstumo motyvai (aiškinamajame rašte pagrindžiant tokio reguliavimo tikslingumą). Taipogi, Socialinių įmonių įstatymas nustato konkrečias socialinei įmonei skiriamas valstybės pagalbos rūšis (subsidiją darbo užmokesčiui ir valstybinio socialinio draudimo įmokoms, neįgalųjų darbuotojų darbo vietoms įsteigti ar pritaikyti, subsidiją tikslinėms asmenų grupėms priklausantiems darbuotojams mokyti bei papildomą valstybės pagalbą darbo aplinkai pritaikyti, administracinėms ir transporto išlaidoms ir kt.), todėl neaišku, kokiomis sąlygomis socialinė įmonė kaip socialinio verslo subjektas papildomai galėtų pasinaudoti ir Projekto Nr.1 8 straipsnyje nustatytais valstybinio skatinimo formomis.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projektu Nr. 1 neišskiriamos konkrečios juridinių asmenų teisinės formos, siekiant nustatyti galimybę įvairių teisinių formų juridiniams asmenims tapti socialinio verslo subjektais, tarp jų ir turinčioms socialinės įmonės statusą, jeigu jos atitinka socialinio verslo subjekto kriterijus, kaip nurodyta Projekto Nr. 1 4 straipsnyje.</p> <p>Aiškinamajame rašte nurodyta, kad šio Projekto Nr.1 8 straipsnio socialinio verslo subjekto skatinimo formos teikiamos kaip nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba, vadovaujantis ES valstybės pagalbos taisyklėmis. Socialinio verslo subjektas, norintis pasinaudoti siūlomomis lengvatomis, turės pateikti Vienos įmonės deklaraciją. Įgaliota įstaiga patikrins Vienos įmonės deklaracijoje pateiktą informaciją ir Suteiktos valstybės pagalbos ir <i>de minimis</i> pagalbos registre pateiktą informaciją, ar teikiama pagalba neviršija leidžiamo <i>de minimis</i> pagalbos dydžio, ir valstybės pagalbą registruos Suteiktos valstybės pagalbos ir <i>de minimis</i> pagalbos registre.</p>

		Atsižvelgiant į tai, siūlome tikslinti Projektą Nr.1, o Projektų aiškinamajame rašte pateikti argumentus, ar tokios nuostatos negalėtų būti vertinamos kaip tam tikriems ūkio subjektams sukuriančios išskirtines ir išimtines veiklos sąlygas, kaip bus užtikrinama, kad siūlomas reguliavimas atitiktų leistinas valstybės pagalbos dydžio ribas.	
		Įvertinus socialinių įmonių ir socialinio verslo subjekto statuso santykį, turi būti įvertintas ir Projekto Nr.1 4 straipsnio 4 dalyje nustatomas socialinio verslo subjektų darbuotojų skaičiaus procentinio dydžio ir Socialinių įmonių įstatymo 3 straipsnyje nustatomo socialinių įmonių tikslinių grupių darbuotojų skaičiaus procentinio dydžio skirtumo tikslingumas.	Neatsižvelgta. Svarstytina, ar socialinei įmonei keliami reikalavimai tapti socialine įmone yra pakankami, tačiau, manome, kad siekiant tapti socialinio verslo subjektu įdarbinti 40 proc. atitinkamos grupės darbuotojų nėra pakankamas rodiklis siekiant tapti socialiniu verslu.
		Įvertinus Projekto Nr.1 8 straipsnyje nurodytas socialinio verslo subjekto teikiamas valstybinio ir savivaldybių skatinimo formas, siūlome įvertinti, ar Projekto Nr.1 7 straipsnyje neturėtų būti nustatoma, kad socialinio verslo subjekto statuso netenkama ir tuo atveju, jeigu nustatomi Projekto 8 straipsnio 3 dalyje nustatyti teisės aktų pažeidimai ir valstybės pagalba iš socialinio verslo subjekto išieškoma. Taipogi, siūlome įvertinti, ar Projekto Nr.1 8 straipsnyje nebūtų tikslinga nustatyti, jog informacija apie suteiktą valstybės pagalbą kaupiama Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (de minimis) pagalbos registre. Kartu turėtų būti pildomas ir Projektų aiškinamasis raštas, pavyzdžiui, 11 punktas dėl poreikio tikslinti įgyvendinamuosius teisės aktus.	Atsižvelgta iš dalies. Projekto Nr. 1 8 straipsnis papildytas dėl informacijos pateikimo Suteiktos valstybės pagalbos ir nereikšmingos (de minimis) pagalbos registrai. Projekto Nr. 1 7 straipsnio 1 dalies 4 punkte būtų ir nurodyta, kad socialinio verslo subjekto statuso netenkama ir tuo atveju, jeigu nustatomi Projekto 8 straipsnio 3 dalyje nustatyti teisės aktų pažeidimai, taigi į šią formulotę pateks ir tokie teisės aktų pažeidimai, dėl kurių valstybės pagalba bus išieškota.
2.	Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2019-01-25 raštas Nr. 18-14981	Priklausomai nuo rengėjų siekio (kokių grupių asmenis norima apibrėžti), Projekto 3 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostata „asmenų, prižiūrinčių sergančius ar neįgalius šeimos narius, kuriems sprendimu nustatyta nuolatinė slauga ar priežiūra“ turėtų būti įvertinta Lietuvos Respublikos neįgaliųjų socialinės integracijos	Atsižvelgta iš dalies. Projekto Nr. 1 3 straipsnis papildytas pateikiant nuorodas į kitus įstatymus. Sąvoka „šeimos nariai“ naudojama eilėje kitų įstatymų, kuriuose taip pat nėra apibrėžta,

		įstatymo 20 ¹ straipsnio nuostatų kontekste (pastebėtina, kad tiek specialieji nuolatinės slaugos poreikiai, tiek specialieji nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikiai, gali būti dviejų lygių). Be to, šioje formuluotėje vartojama neapibrėžta nuostata „šeimos nariai“ (nėra apibrėžta, kokie asmenys būtų laikomi šeimos nariais Projekto nuostatų kontekste).	pvz., Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatyme, Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekse, Lietuvos Respublikos profesinių pensijų kaupimo įstatymas ir t.t.
		Atkreiptinas dėmesys, kad Projekto 4 straipsnio 1 dalies 3 punktas sudaro sąlygas diskriminuoti tas įmones, kurios veikia pirmus metus (pirmi veiklos metai).	Neatsižvelgta. Institucija teikdama pastabą nepateikia alternatyvaus pasiūlymo. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės darbo reglamento, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugpjūčio 11 d. nutarimu Nr. 728, 29 punktu institucijos išvadoje dėl teisės akto projekto turi būti pateikiamos ne tik pastabos, bet ir pasiūlymai kaip tobulinti teisės akto projektą.
		Jei Projekto 4 straipsnio 1 dalies 2 punkte nustatytas kriterijus – siekia socialinio poveikio – galės būti tenkinamas <i>tik</i> Projekto 4 straipsnio 4 dalyje nustatytu atveju (įstatyminė prezumpcija) ir niekada nebus vertinama, atsižvelgiant į faktinę situaciją kiekvienu individualiu atveju, manytina, šios dvi nuostatos turi būti susietos tarpusavyje, aiškiai nustatant, kad socialinio poveikio siekimas yra tik tada, kai tenkinamos Projekto 4 straipsnio 4 dalyje nustatytos sąlygos. Kartu pastebime, kad gali susiklostyti faktinė situacija, kai pakankamai trumpu laikotarpiu SVS neatitiks Projekto 4 straipsnio 4 dalies nuostatų. Svarstytina, ar visais tokiais atvejais būtų pagrįsta ir proporcinga taikyti Projekto 7 straipsnio 1 dalies 4 punktą (netenkama SVS statuso).	Neatsižvelgta. Institucijos pastaboje teikta prielaida yra neteisinga, kadangi pagal Projekto Nr. 1 3 straipsnio 1 dalį, socialinis poveikis bus ne tik tuo atveju, kai 3 straipsnio 1 dalyje minimi asmenys sudarys ne mažiau kaip 50 proc. darbuotojų (t.y. Projekto Nr. 1 4 str. 4 dalis detalizuoja Projekto Nr. 1 3 straipsnio 1 dalį), bet taip pat socialinis poveikis bus kai ūkio subjektui vykdant veiklą yra spendžiama socialinė problema, kuri kyla Projekto Nr. 1 3 straipsnio 3 dalyje įvardintose srityse, pvz., visuomenės sveikatinimo, efektyvaus gamtos išteklių naudojimo ir t.t.

		Atsižvelgiant į Projekto 5 straipsnio 2 dalies 2 punkto nuostatas, į Projekto 8 straipsnio nuostatas, siūlytina iš esmės peržiūrėti Projekto 4 straipsnio 5 dalyje siūlomą nustatyti teisinį reguliavimą. Manytina, vertinamu atveju jis yra itin aptakus, nenustatantis pagrindinių objektyviai galimų patikrinti ar pagrįsti kriterijų, principinių nuostatų, kurios galėtų būti detalizuojamos poįstatyminiu teisiniu reguliavimu.	Atsižvelgta iš dalies. Projekto Nr. 1 4 straipsnio 4 dalies (buvusios 5 dalies) formuluotė patikslinta, detaliau nurodant, kas bus nustatoma poįstatyminiame teisės akte. Pagrindimas dėl to kaip socialinio verslo subjektas spręs visuomenės socialines problemas yra būtinas siekiant išvengti piktnaudžiavimo socialinio verslo subjekto statuso suteikimo atveju.
		Atsižvelgus į Projekto 5 straipsnio 2 dalyje nustatytus SVS nesuteikimo pagrindus, tam tikrais atvejais abejotina Projekto 5 straipsnio 3 dalies nuostatų proporcingumu, pavyzdžiui, juridinis asmuo panaikina išiskolinimą savo darbuotojams kitą savaitę po SVS statuso nesuteikimo, todėl nėra aišku, kodėl jam dar reikėtų laukti trijų mėnesių. Be to, tam tikrais atvejais, manytina, tikslinga vartoti formuluotę „išnykus aplinkybėms“.	Neatsižvelgta. Projekto Nr. 1 5 straipsnio 3 dalies nuostatų negalime vertinti kaip neproporcingai griežtų, kadangi 7 straipsnio 2 dalyje nustatyta galimybė tam tikrus įstatymo pažeidimus vertinti kaip mažareikšmius ir tokiu atveju suteikti socialinio verslo subjektui galimybę pasitaisyti.
3.	Lietuvos Respublikos finansų ministerijos 2018-06-18 raštas Nr. (14.12-01)-6K	Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos įgyvendinimo plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2017 m. kovo 13 d. nutarimu Nr. 167 (toliau - Vyriausybės programos įgyvendinimo planas), vienas iš prioritetinių veiksmų yra pakeisti valstybės nekilnojamojo turto panaudos teisinį reguliavimą. Valstybės kontrolė 2018 m. sausio 24 d. valstybinio audito ataskaitoje „Valstybės nekilnojamojo turto valdymas“ Vyriausybei rekomendavo nustatyti pereinamąjį laikotarpį, per kurį būtų maksimaliai apribota galimybė valstybės nekilnojamąjį turtą gauti panaudos pagrindais, taip pat nustatyti, kad pasibaigus pereinamajam laikotarpiui, valstybės nekilnojamasis turtas laikinai neatlygintinai valdyti ir naudotis nebūtų perduodamas. Minėtais teisės aktų projektais siūloma praplėsti panaudos gavėjų ratą ir toks panaudos gavėjų rato praplėtimas prieštarautų Vyriausybės	Neatsižvelgta. Atsižvelgus į Finansų ministerijos pastabas ir atsisakius pelno mokesčio lengvatos, nebelieka pratiškai jokio paskatų mechanizmo socialinio verslo subjektams, kurių veikla yra itin ribojama (privalo reinvestuoti 80 proc. gauto pelno, atitiktį įstatyme nustatytus kriterijus, spręsti visuomenės socialines problemas, kurios nėra pelninga veikla ir pan.). 2011 m. spalio 25 d. Komisijos komunikate Europos Parlamentui, Tarybai, Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui dėl Socialinėms įmonėms plėtoti

		programos įgyvendinimo plano nustatytiems veiksmams ir Valstybės kontrolės rekomendacijoms.	palankios aplinkos kūrimo socialinių inovacijų ekonomikoje valstybės yra skatinamos palaikyti socialinių verslų plėtrą, rekomenduojami įvairūs sprendimai, kurie tokį statusą padarytų paprastesnį ir patrauklesnį, taip pat raginama užtikrinti finansavimo prieinamumo gerinimą ir pan.
4.	Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos 2018-11-06 raštas Nr. (9.10E-35)6V-2742	<p>Konkurencijos taryba atkreipia dėmesį, kad visus valstybės pagalbos kriterijus atitinkanti parama gali būti teikiama tik iš anksto apie ją pranešus Europos Komisijai pagal Sutarties 108 straipsnio 3 dalies nuostatas ir gavus iš jos pritarimą, arba taikant vieno iš išankstinio pranešimo išimtį numatančių Europos Komisijos dokumentų nuostatas. Be Europos Komisijos pritarimo teikiama valstybės pagalba laikoma neteisėta ir, Europos Komisijai pripažinus jos nesuderinamumą su bendrąja rinka, gali būti išieškota iš pagalbos gavėjų su palūkanomis.</p> <p>Atsižvelgiant į tai, Įstatymo projekto ir Susijusių įstatymo projektų rengėjams siūlome socialinio verslo subjektams planuojamą skirti paramą notifikuoti Europos Komisijai.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Projekto Nr. 1 8 straipsnio socialinio verslo subjekto skatinimo formos teikiamos kaip nereikšminga (<i>de minimis</i>) pagalba, vadovaujantis ES valstybės pagalbos taisyklėmis.</p> <p>Socialinio verslo subjektas, norintis pasinaudoti siūlomomis lengvatomis, turės pateikti Vienos įmonės deklaraciją. Įgaliota įstaiga patikrins Vienos įmonės deklaracijoje pateiktą informaciją ir Suteiktos valstybės pagalbos ir <i>de minimis</i> pagalbos registre pateiktą informaciją, ar teikiama pagalba neviršija leidžiamo <i>de minimis</i> pagalbos dydžio, ir valstybės pagalbą registruos Suteiktos valstybės pagalbos ir <i>de minimis</i> pagalbos registre.</p>

Ekonomikos ir inovacijų ministras
Virginijus Sinkevičius